

SÖNDAGEN FÖRE DOMSSÖNDAGEN

DOMINICA PAENULTIMA

Matt 25:14–30 av Lars Borgström

Jesus talade strax före det att Han överlämnades i syndares händer (Matt. 26:45) och korsfästes förtroligt med sina lärjungar. Han talade om världshistoriens sista tid och om sin återkomst i härlighet då Han ska hålla dom (Matt. 24–25). Han manade de sina att vara trogna förvaltare, att vara vakna och redo för Hans återkomst.

I väntan på detta underbara, som ingen utom Gud känner till tidpunkten för (Mark. 13:32), har Gud satt oss att förvalta denna vår jord, som är Herrens och erbjuder oss så mycket gott, så många gåvor. Han har också kallat oss att förvalta och kämpa för det heliga evangeliet ”som en gång för alla har överlämnats åt de heliga” (Jud. v. 3). Denna predikan ska handla om förvaltarskapet, såväl det jordiska som det andliga.

Jesus tar det mycket noga med vårt förvaltande av de jordiska gåvorna

Martin Luther skriver i *Lilla katekesen*: ”att Gud försörjer mig rikligen och dagligen med kläder och föda, hus och hem och med allt det som jag behöver till livets uppehälle” (Första trosartikelns förklaring). Allt detta ska vi ta vara på. Det är Guds goda gåvor till oss. Men allt är egentligen bara till låns. Vi är skyldiga att förvalta detta goda så att det blir våra medmänniskor till godo. Skaparen är rättvis och rättfärdig. All jordens rikedomar skulle, om de fördelades rättvist, räcka åt alla. Olyckan är att människan är fallen i synd och genom vårt avfall från Gud har det uppstått förtryck, utsugning, fattigdom och t.o.m. svält ibland oss. P.g.a. vår syndfulla egoism försöker var och en skaffa sig en så stor del av kakan som möjligt. Följden blir en allas strid mot alla, hård konkurrens i stället för samarbete och hjälpsamhet. Det gäller att skaffa sig Lebensraum, livsrum. Fastän det i vår tid talas mycket om medmänsklighet och det även utträttas en hel del, så är ändå den dominerande inställningen innerst inne hos de flesta människor att se till sitt eget i första hand, även om det skulle vara på andras bekostnad. Var och en är sig själv närmast.

Men en kristen människa ska inte ta del av denna världs väsende utan istället försöka att motverka det onda. Det kan man göra t.ex. genom att med de medel Gud har anförtrott stödja uppbyggande arbete på olika platser i tredje världen, att hjälpa utsatta i sitt närområde, stärka de svaga och visa generositet, vänlighet och hjälpsamhet gentemot alla människor. De goda gärningarna, särskilt dem som gjorts mot kristna, Jesu ”bröder”, kommer att omnämnas i samband med den yttersta domen (Matt. 25:40).

De goda gärningar som de saliga har utfört meriterar dem inte för Himmelriket. Nej, Guds rike kan bara tas emot i nåd genom botfärdig tro. De goda gärningar som Jesus vid domen kommer att omnämna är bara följdverkningarna av att de saliga människorna hade förstått och trott något som för denna världs människor är en dårskap, något vi skulle kunna kalla den stora frälsningshemligheten, urtidsmysteriet.

JESUS HAR KOMMIT FÖR ATT UPPENBARA URTIDSMYSTERIET

Vad det är fråga om för hemlighet är ingenting mindre än själva urtidsmysteriet, det beslut som Gud Fader i samråd med Sonen och den Helige Ande före världens grundläggning fattade om världens frälsning, nämligen att Han skulle friköpa oss människor från syndens och dödens valde genom att utge sin älskade Son i döden på korset.

Detta evangelium betecknas i Skriften som en hemlighet, någonting fördolt. Paulus skriver: ”Han har låtit oss få veta sin viljas *hemlighet*, enligt det beslut som Han fattat i Kristus, den plan som skulle genomföras när tiden var fullbordad: att i Kristus sammanfatta allt i himlen och på jorden” (Ef. 1:7–10). Matteus skriver att i

och med Jesu undervisning uppfylldes Herrens ord i Psaltaren: ”Jag vill öppna min mun för att tala i liknelser. Jag ska förkunna vad som varit *dolt sedan världens skapelse*” (Matt. 13:35).

Evangeliet är alltså ändå, i all sin hemlighet – genom kyrkans verksamhet som för ut Jesu undervisning – ett offentligen förkunnat budskap. Men för de högmodiga och egenrättfärdiga, för de som inte tror sig behöva någon frälsning, förblir evangeliet en hemlighet som inte öppnar sig.

JESUS TAR DET MYCKET NOGA MED FÖRVALTANDET AV DE ANDLIGA GÅVORNA

”Som Kristi tjänare och som förvaltare av Guds hemligheter ska man alltså betrakta oss” (1 Kor. 4:1) säger Paulus om sig själv och de andra apostlarna och i förlängningen även om oss präster som idag har att förkunna Guds hemligheter. Men också var och en kristen är kallad att vara ett evangeliets vittne inför sina medmänniskor, i såväl ord som gärningar, tal som leverne. ”Ett heligt prästerskap” (1 Petr. 2:5) är de kristnas skara, ”ett utvalt släkte, ett konungsligt prästerskap, ett heligt folk, ett Guds eget folk, för att *förkunna* Hans väldiga gärningar, Han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus” (1 Petr. 2:9).

De gåvor som HERRENS Ande ger; vishet och förstånd, råd och styrka, kunskap och fruktan samt glädje (Jes. 11:2–3), kan alla sammanfattas i evangeliet om Jesus Kristus. Detta är det pund eller den talent som Herren anförtrott oss att förvalta. I dagens evangelieliknelse framgår det att det är något mycket värdefullt de tre tjänarna anförtrotts. En talent motsvarade 6000 denarer. En denar var vad en arbetare fick som dagslön. Nu fick den förste tjänaren fem talenter, alltså ett värde motsvarande 30 000 dagslöner, den andre två talenter och den tredje en talent. Om vi räknar om det till svenska förhållanden och för enkelhetens skull antar att en dagslön är 500 kr fick de 15, 6 respektive 3 miljoner kronor. Eftersom liknelsen är insatt i ett sammanhang där Jesus talar om sin bortgång och om sin framtida återkomst till dom och frälsning, förstår vi att mannen som rest bort är Jesus själv, tjänarna är Jesu lärjungar genom alla tider och talenterna är evangeliet som vi ska förvalta och vars utbredning vi ska bidra till. Evangeliets värde kan naturligtvis inte mätas i pengar eftersom det är mer värt än hela världen, men den stora summa pengar tjänarna fick att förvalta antyder ändå att evangeliet är något mycket värdefullt och att det är ett stort ansvar som anförtrotts.

Nu är det så att evangeliet om Guds rike inom sig har en dynamik, en växtkraft, som arbetar under medverkan av tjänaren eller förvaltaren. Det är att likna vid ett kapital. Man får inte gräva ned sitt kapital. Det ska sättas i omlopp. Då växer det, och det var därför vi fick det. Det är orsaken till att somliga tycks ha fått så mycket. Den som använder vad han fått på det rätta sättet, han får mer och mer. Regeln i Guds rike heter nåd utöver nåd. Ju mer nåd man tar emot, desto mer nåd skänks ytterligare. Så går en kristen från kraft till kraft, från tro till tro. Och Guds lön för trogen tjänst är utökat ansvar. Den som är flitig och trogen kommer att anförtros än mer.

Men den som låter kapitalet ligga obrukat, som den fege och late tjänaren i vår liknelse, han mister det. Det är orsaken till att så mycket ”barnatro” bleknar bort och dör med åren. När den tro man hade som barn eller konfirmand inte sätts i funktion och inte växer, så vissnar den bort och dör. Därför lyder regeln i Guds rike: ”Var och en som har ska få, och det i överflöd, men den som inget har, från honom ska tas också det han har.”

Den som varit trogen och förvaltats evangeliet till egen och andras uppbyggelse får gå in i sin Herres glädje (v. 21, 23). Vare sig man fått väldigt mycket eller mindre, fem, två eller en talent, gäller det att ställa sig till förfogande. Den oduglige, den som varit slö och feg, kommer däremot att kastas ut i mörkret utanför. Där ska man gråta och skära tänder (v. 30). Må det inte gå så för någon av oss! Må istället Människosönens välsignande röst ljuda till oss: ”Kom, ni min Faders välsignade, och ta i besittning det rike som stått färdigt åt er från världens begynnelse” (Matt. 25:34). Allt för Frälsarens skull, för Hans blodiga pina och död. Amen.